

WSPÓŁPRACA POLICYJNA

Dr Agnieszka Nitszke
IE ćw. 2016/17 (10)

Geneza i rozwój współpracy policyjnej

- Grupy TREVI
- Traktat z Maastricht
- Traktat amsterdamski
- Konwencja z Prüm

Podstawa traktatowa

Artykuł 87 TFUE

1. Unia rozwija współpracę policyjną obejmującą **wszystkie właściwe organy Państw Członkowskich**, w tym **służby policji, służby celne oraz inne organy ścigania wyspecjalizowane w zapobieganiu przestępstwom lub ich wykrywaniu i ściganiu**.
2. Do celów ustępu 1 Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, mogą ustanawiać środki dotyczące:
 - a) gromadzenia, przechowywania, przetwarzania, analizowania i wymiany istotnych informacji;
 - b) wspierania szkolenia pracowników, jak również współpracy w zakresie wymiany pracowników oraz wyposażenia i badań w dziedzinie kryminalistyki;
 - c) wspólnych technik śledczych dotyczących wykrywania poważnych form przestępczości zorganizowanej.
3. Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą, może ustanowić środki dotyczące współpracy operacyjnej między organami, o których mowa w niniejszym artykule. Rada stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

W przypadku braku jednomyślności grupa co najmniej dziewięciu Państw Członkowskich może wystąpić z wnioskiem o przekazanie projektu środków Radzie Europejskiej. W takim przypadku procedura w Radzie zostaje zawieszona. Po przeprowadzeniu dyskusji i w przypadku konsensusu Rada Europejska, w terminie czterech miesięcy od takiego zawieszenia, odsyła projekt Radzie do przyjęcia.

W takim samym terminie, w przypadku braku porozumienia i w sytuacji **gdy co najmniej dziewięć Państw Członkowskich pragnie ustanowić wzmocnioną współpracę** na podstawie danego projektu środków, informują one o tym Parlament Europejski, Radę i Komisję. W takim przypadku uznaje się, że upoważnienie do podjęcia wzmocnionej współpracy, o którym mowa w artykule 20 ustęp 2 Traktatu o Unii Europejskiej i w artykule 329 ustęp 1 niniejszego Traktatu, zostało udzielone i stosuje się postanowienia w sprawie wzmocnionej współpracy.

Procedury specjalnej przewidzianej w akapicie drugim i trzecim nie stosuje się do aktów, które stanowią rozwinięcie dorobku Schengen.

Artykuł 88

1. Zadaniem **Europolu** jest wspieranie i wzmocnianie działań organów policyjnych i innych organów ścigania Państw Członkowskich, jak również ich wzajemnej współpracy w zapobieganiu i zwalczaniu poważnej przestępczości dotyczącej dwóch lub więcej Państw Członkowskich, terroryzmu oraz form przestępczości naruszających wspólny interes objęty polityką Unii.

2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, określają strukturę, funkcjonowanie oraz zakres działań i zadań Europolu. Zadania te mogą obejmować:

a) gromadzenie, przechowywanie, przetwarzanie, analizę i wymianę informacji, przekazywanych zwłaszcza przez organy Państw Członkowskich, państw trzecich lub instytucji spoza Unii;

b) koordynowanie, organizowanie i prowadzenie dochodzeń i działań operacyjnych prowadzonych wspólnie z właściwymi organami Państw Członkowskich lub w ramach wspólnych zespołów dochodzeniowych, w stosownych przypadkach w powiązaniu z Eurojust.

Rozporządzenia te określają również procedury kontroli działań Europolu przez Parlament Europejski, w której uczestniczą parlamenty narodowe.

3. Wszelkie działania operacyjne Europolu są prowadzone w powiązaniu i w porozumieniu z organami Państwa Członkowskiego lub Państw Członkowskich, których terytorium dotyczą. Stosowanie środków przymusu należy do wyłącznej kompetencji właściwych organów krajowych.

Artykuł 89 TFUE

Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą, określa warunki i granice, w jakich właściwe organy Państw Członkowskich, o których mowa w artykułach 82 i 87, mogą podejmować działania na terytorium innego Państwa Członkowskiego, w powiązaniu i w porozumieniu z organami tego Państwa. Rada stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Traktat lizboński

- KE dzieli prawo inicjatywy z PC, pod warunkiem że reprezentują one jedną czwartą członków Rady (art. 76 TFUE);
- w zakresie **środków współpracy operacyjnej**, które są przyjmowane **jednogłośnie przez Radę**, zasięga się **jedynie opinii PE**.
- w przypadku braku jednomyślności w Radzie **grupa co najmniej dziewięciu państw członkowskich może wspólnie pracować w oparciu o zasadę wzmocnionej współpracy**. W takim przypadku Rada Europejska zawiesza procedurę w celu osiągnięcia konsensusu (mechanizm ten nazywany jest „hamulcem bezpieczeństwa”, art. 87 ust. 3 TFUE);
- akty przyjęte przed wejściem w życie TL nie podlegały postępowaniu o naruszenie ani przekazaniu TS w celu wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym przed upływem pięciu lat - protokół nr 36 do TFUE.

Zakres współpracy policyjnej

Transgraniczna współpraca organów ścigania obejmuje:

- policję,
- służby celne,
- inne organy egzekwujące prawo.

Cel: zapobieganie przestępstwom w całej UE oraz ich wykrywanie i ściganie. Współpraca dotyczy przede wszystkim poważnych przestępstw, takich jak: **przestępczość zorganizowana, handel narkotykami, handel ludźmi, cyberprzestępczość oraz terroryzm**

Agencje / organy

- Europejski Urząd Policji;
- Europejskie Kolegium Policyjne;
- Centrum Analiz Wywiadowczych;
- Stały Komitet Współpracy Operacyjnej w zakresie Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Literatura:

- A. Grzelak, T. Ostropolski, *Współpraca wymaiarów sprawiedliwości w sprawach karnych i współpraca policyjna*, Warszawa 2011.
- J.D. Occhipinti, *The Politics of EU Police Cooperation: Toward a European FBI?*, Boulder 2003.
- V. Mitsilegas, J. Monar, W. Rees, Wyn, *The European Union and Internal Security: Guardian of the People?*, Sussex 2003.
- *The Area of Freedom, Security and Justice. Ten Years On Successes and Future Challenges under the Stockholm Programme*, ed. By E. Guild, S. Carrera, A. Eggenschwiler, Brussels 2010.